

Rypsi Rapsi 2025

Kuukausittain päivittyvä ajankohtainen
öljykasvien markkinatilanne
meillä ja maailmalla

5 / 2022

Katsauksen toimittaa Ulrika Wikström (Vilja-alan yhteistyöryhmä VYR)

27.5.2022

Niemi-säätiö
Kylvösiemensäätiö

Kotimaan markkinat

Kotimaan hinnat

Ukrainan sodan alettua (24.2.) kotimaan rapsin ja rypsin hinnat lähtivät kovaan nousuun kansainvälistä hintakehitystä seuraten ja ovat sen jälkeen pysytelleet hyvin korkealla. Toistaiseksi kotimaan rapsin/rypsin hintahuiput nähtiin kuitenkin maalishuhtikuussa ja nyt uuden satokauden lähestyessä hinnat ovat laskeneet. Tämä kehitys on kuitenkin ollut näkyvässä jo hintahuippujen aikaan tulevien toimitusjaksojen ja seuraavan satokauden hinnoissa.

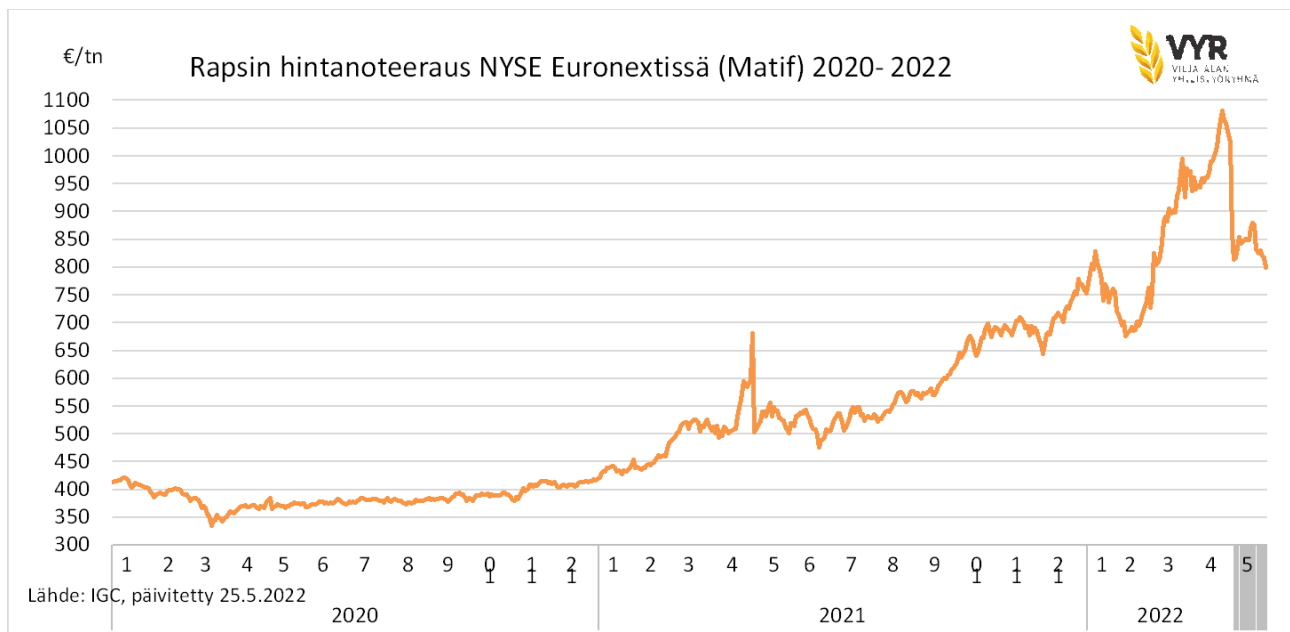
Kotimaan rapsin ja rypsin tämänhetkiset hinnat ovat kirjoitushetkellä (27.5.) 763–785 €/tonni paikkeilla (785 €/t Kirkkonummi) ja hinnat tuleville toimitusjaksoille 763–785 €/t (785 €/t Kirkkonummi). Seuraavalle satokaudelle hinnat ovat 785–805 €/t tasolla (Kirkkonummi). Muutosta kuukauden takaisin vastaaviin hintoihin on tämänhetkellä hinnalla -175 €/tonni. Seuraavan satokauden hinnoissa laskua kuukaudentakaisesta on muutama kymmentä euroa per tonni (Kirkkonummi).

Kotimaassa kylvettiin syksyllä 2021 ennätysala (10 000 ha) syysöljykasveja. Talvi oli kuitenkin syyskasveille hyvin ankara ja syysöljykasvien talvituhot olivat monilla alueilla totaaliset. Ainakin Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueilla syysöljykasvien tuhot osoittautuivat lähes sataprosenttiseksi ja merkittäviä tuhoja on raportoitu muualtakin. Onneksi talvehtineitakin syysrapsi ja -rypsi kasvustoja kuitenkin löytyy, ja öljykasvien vahvat hintanäkymät kevään aikana olivat ainakin vahvasti kevätöljykasvien viljelyyn kannustavat.

Euroopan markkinat

Rapsin hinnat NYSE Euronextissä (Matif)

Rapsin lähin futuuri Pariisin pörssissä NYSE Euronextissä on vaihtunut viimekuisen katsauksen jälkeen toukokuun 2022 futuurista elokuun 2022 futuuriksi. Lähin futuuri (elo 22) on kirjoitushetkellä (27.5.) 834 €/tonni. Marraskuun 2022 (uusi satokausi) noteeraus (27.5.) on 824 835 €/tonni. Uuden satokauden lähestyessä hintahuiput on toistaiseksi saavutettu ja huhtikuun katsauksessa lähin futuuri (touko 22) olikin (kirjoitushetkellä 19.4.) huimat 1012 €, kun elokuun 2022 futuuri pyörii nyt 850 € molemmin puolin. Marraskuun 2022 futuuri liikkuu samalla tasolla kuin kuukausi sitten.

Hintanäkymiä

- 🌻 Rapsin hintojen odotetaan olevan kaudella 2022/23 kuluvan kauden huippulukemia alhaisemmat, mikäli satoennusteet toteutuvat
- 🌻 Rapsin hinnan arvioidaan voivan lähteä hienoiseen laskuun heinäkuussa ja laskupainetta odotetaan olevan lisää, kun Pohjois-Amerikan sadot saapuvat markkinoille (soija ja Kanadan Canola)
- 🌻 Myöhemmin potentiaalista hintojen laskua on odotettavissa Etelä-Amerikan soijasadon 2023 saapuessa markkinoille
- 🌻 Myös auringonkukan hintojen odotetaan laskevan kuluvan kauden huipputasoista – erityisesti loppukausi 21/22 vs. loppukausi 22/23
- 🌻 Öljykasvimarkkinoissa epävarmuus yhä ilmassa Ukrainan sodan vuoksi – odotetaan estävän jyrkkiä hintojen pudotuksia tulevalla kaudella, Mustanmeren viennin elpyminen lisäksi kuitenkin hintojen laskun potentiaalia

Öljykasvit EU:ssa ja 2021/22 ja 2022/23

Markkinointikausi 2021/22 lähenee loppua ja EU:n loppuvarastot auringonkukan ja rapsin osalta näyttävät erittäin alhaisilta ja hintojen odotetaankin pysyvän korkeina kauden loppuun. Rapsin murskaus alkoi myös vähenemään huhtikuussa ja trendin odotettiin jatkuvan samansuuntaisena EU:n rapsivarastojen ehtyessä ja rapsin kilpaillessa soijan ja auringonkukan kanssa. Teollisuuden hyvät marginaalit ja vahva kysyntä erityisesti auringonkukalla ja soijalla ovat olleet vahva kannustin öljykasvienviljelylle EU:ssa uuteen kasvukauteen lähdeittäessä.

Auringonkukan kuluvan kauden 21/22 kokonaistuontiennustetta nostettiin hieman, sillä huhtikuussa auringonkukan tuonti EU:hun oli ennustettua vilkkaampaa. Tuontiennusteen nosto näkyy aivan hienoisena nousuna loppuvarastojen määrän ennusteessa. Isommassa kuvassa merkitys on kuitenkin pieni loppuvarastojen jäädessä joka tapauksessa erittäin alhaisiksi. Erityisesti auringonkukkaöljyn varastojen odotetaan heinäkuussa olevan historiallisen alhaisella tasolla. Auringonkukan EU-taseen odotetaan myös pysyvän tiukkana myös kaudella 22/23.

Tuotantoennusteet

Kaudella 2022/23 EU:n auringonkukan kokonaistuotannon odotetaan nousevan ja olevan yhteensä 10,7 miljoonaa tonnia. Myös rapsin tuotantoon odotetaan kasvua ja kokonaistuotannon arvio on 18,7 miljoonaa tonnia. Soijan tuotantomäärän arvio on 2,9 miljoonaa tonnia. Tuotantomäärien lisääntymisen taustalla odotetaan vaikuttavan EU:n kesantoalojen viljelyn salliminen ja öljykasvien markkinatilanne kokonaisuudessa. Saksalaisen UFOP:in (Union Zur Förderung von Oel- und Proteinpflanzen) arvion mukaan EU:n alkavan markkinointikauden (22/23) öljykasvien kokonaistuotanto ylittäisi kuluvan kauden tuotannon kuitenkin vain hyvin niukasti 0,4 prosentilla, huolimatta siitä, että öljykasvialan (11,7 milj. ha) odotetaan oleva 5 % suurempi kuin 21/22. Arvion taustalla on tuotantopanoksiin liittyvät haasteet (kustannukset, saataavuus) sekä niiden vaikutus sato-odotuksiin. Tuotantopanoksiin liittyvillä haasteilla odotetaan olevan negatiivista vaikutusta erityisesti auringonkukan satoihin.

Rapsille kysyntää

Rapsiöljyn elintarvikekysynnän odotetaan EU:ssa olevan vahvaa kauden alussa. Tausalla vaikuttaa erityisesti auringonkukkaöljyn tuonnin vähyys Mustanmeren alueelta. Myös Canadian Canolan odotetaan olevan houkutteleva raaka-aine murskaukseen EU:ssa loka-marraskuun tienoilla. Arvion tuonti Kanadasta voisi palata ennätystasolle noin kuuteen miljoonaan tonniin. Kaiken kaikkiaan rapsille odotetaan vahvaa kysyntää murskauksessa ja taseen odotetaan pysyvän jälleen tiukkana.

Olosuhteet ovat toistaiseksi olleet EU-alueella pääasiassa hyvät tai tyydyttävät öljykasveille

- Huhtikuun sateet ja lämpötilojen kohoaminen olivat eduksi öljykasveille Keski- ja Kaakkois-Euroopassa
- Rapsit kukkineet hyvin kohtalaisien viileistä lämpötiloista huolimatta
- Huhtikuussa esiintyneillä halloilla (ainakin Ranskassa) odotetaan olevan lievää neg. vaikutusta rapsin satopotentiaaliin
- Auringonkukan kylvöolosuhteet olivat Euroopassa kohtalaisen hyvät, kuivuus vaivasi alussa ainakin Espanjaa

Lähteet: Strategie Grains, UFOP (Union Zur Förderung von Oel- und Proteinpflanzen),
USDA: WASDE, IGC

Kanadan Canolan tuotanto & vienti

- 🌻 Kanadan sato viime vuonna kuivuuden kurittama – erittäin alhainen
- 🌻 StatsCan arvioi kuluvalle kasvukaudelle kylvetyksi alaksi 8,5 miljoonaa ha, joka on 7% vähemmän kuin 2021
- 🌻 Kylvettyyn alaan ja sato-odotuksiin (5 keskiarvon pohjalta) perustuen Canola-tuotannon odotetaan palautuvan noin 18 miljoonan tonnin tasolle 22/23

Lähde: AHDB

Australian rapsin tuotanto & vienti

- 🌻 ABARES arvioi Australian kauden 22/23 tuotannon määräksi 4,9 miljoonaa tonnia ja viennin määräksi 4 miljoonaa tonnia
- 🌻 Määrät ovat 22 % (tuotanto) ja 17 % (vienti) vähemmän kuin kaudella 21/22

Lähde: AHDB

Ukrainan tuotanto & vienti

UkrAgroConsult:in mukaan Ukrainan kevätkylvöjen tilanne oli 12.5. öljykasvien osalta seuraava:

- 🌻 Auringonkukkaa kylvettynä 3,3 miljoonaa ha (ennuste 4,9 milj. ha ja 2021 toteutunut 6,5 milj. ha)
- 🌻 Soijaa kylvettynä 0,7 miljoonaa ha (ennuste 1,3 milj. ha ja 2021 toteutunut 1,3 milj. ha)

- 🌻 Kevätrapsia kylvettynä 27 000 ha (ennuste 30 000 ha, 2021 toteutunut 33 000 ha)
- 🌻 Syysrapsia Ukrainassa kylvettiin syksyllä 2021 1,4 miljoonaa ha, joka on 0,44 miljoonaa ha enemmän kuin edellisenä vuonna

Lähteet:

- 🌻 Avena
- 🌻 IGC
- 🌻 EURONEXT prices
- 🌻 Strategie Grains, EU Oilseed report
- 🌻 AHDB
- 🌻 USDA, WASDE
- 🌻 UFOP (Union Zur Förderung von Oel- und Proteinpflanzen)
- 🌻 UkrAgroConsult